

vist til Loven af 24de April 1860. Mindretallet maa, idet det stræber efter at faae disse Majorater og Stamhuse forandrede til fri Eiendom, have to Formaal for Dø, nemlig først at gjøre Forholdet saa antageligt og godt for Fæstebønderne som muligt, og dernæst maa man tillige ikke forurette Majoratsbesidderne; men jeg tror, man maa sige, at dette Forslag, naar det efterses, i Sandhed er konservativt. At vi have bestemt, at Fæstegods skal overgaa til Selveieendom efter Loven af 24de April 1860, ere vi naturlig bleve ledede hen til ved at gjennemgaa Loven af 21de Juni 1854, som giver Regler for, hvorledes Fæstegods paa Majoraterne kan overgaa til Selveieendom. I en af denne Lovs sidste Paragrafer siges det, at Fæstegods under Stiftelserne kan overgaa paa samme Maade; men nu kommer Loven af 24de April 1860 og ordner netop Forholdet for Stiftelsernes Vedkommende. Hvor naturligt er det da, at vi nu, da Majoratsgodsernes Forhold skal ordnes, her lægge det samme Grundlag for Fæstebøndergodsets Overgang til Selveieendom, som er bestemt ved Loven af 24de April 1860, en Lov, som jeg tror er saa antagelig for Fæstebøndestanden som vel muligt, det vil i alt Fald hjælpe til, at Familierne kunne blive ved deres Fædrenejord. Man husker maaste, at denne Lov bestemmer, at alle de Ydelse, det være sig in natura eller i Penge, som have paahvilet Fæstegods, der har været under disse Stiftelser, skulle afsløses, og at der i Stedet for skal sættes en aarlig Ydelse af Byg, som dog ikke maa overstige 4 Edr. Byg pr. E. Hartkorn, samt at dernæst Gaarden taxeres og sættes til en Pengesum efter, hvad den som en Gaard, der er Fæstetvang undergivet, kan være værd i Handel og Vandel. Man vil altsaa se, at naar vore Udbringinger maatte blive vedtagne, skulle alle de Ydelse, der hidtil have været svarede til Majorater, for saa vidt de ikke maatte overstige 4 Edr. Byg pr. E. Hartkorn, være en stedsevarende Afgift paa vedkommende Gaard, og det er meget lettere for vedkommende Fæster at svare en saadan Afgift end strax at rykke ud med en Pengesum. Den Sum, der bliver tilbage, efterat disse Ydelse ere lagte som en fast Afgift paa Eiendommen,

skal derhos efter Loven af 24de April 1860 ikke udbetales strax, der skal i det Hele kun udbetales $\frac{1}{5}$, nemlig $\frac{1}{10}$ strax og $\frac{1}{10}$ den næst paafølgende Termin, det vil sige i Alt 20 pCt., hvorimod Resten skal vedblive uopsigelig at forventes med 4 pCt., saa længe som Familien er ved Gaarden. Dette vil altsaa ikke drive nogen Familie derfra, og det er ligeledes hensigtsmæssigt for Majoratsbesidderen, i alt Fald efter den Udbring, her foresligger. Det er nemlig Meningens med den foreslaaede § 27, at de Kapitaler, der saaledes komme tilstede, skulle omdannes til en familieforsørgende Kapital, som 5 Familienemedlemmer, udnævnte af de Familier, der have Udgang til at kunne faae Understøttelse, selv skulle bestyre, og det tør vel nok antages hensigtsmæssigt for disse. De saae vedvarende Udgang til en aarlig Indtægt, som bliver stigende, alt eftersom Prisen paa Produkterne kommer til at stige. I Dvrigt have vi dog tænkt os, at saavel §§ 26 og 27 som den nye § 1 ikke skulde komme til at virke saa meget direkte som snarere indirekte. Man tør vel antage, at Majoratsbesidderne ville, naar en saadan Lovbestemmelse er vedtagen, stræbe efter at benytte en af de to Udveje, som dette Lovforslag anviser dem, nemlig enten Overtenskomstens Veie eller den Veie at sætte en Kapital i Stedet for. Man tør altsaa antage, at Loven vil komme til at udøve et indirekte Tryk, men ikke desto mindre vil der blive nogle Østernølere tilbage, og med Hensyn til dem tro vi, at den her foreslaaede Udvei er meget konservativ og tager meget Hensyn til det Bestaaende, idet man fremdeles lader den Familie, som kunde have Udsigt til at arve, alene have Udgang til disse familieforsørgelseskapitaler. For Dvrigt skal jeg bemærke, at Mindretallet ingenlunde har stillet sig paa et saa afgjort Standpunkt, at det ubetinget vil fastholde, hvad det her har foreslaaet. Hvis det maatte vise sig, at den høitcerede Justitsminister er tilbøielig til at gaa ind paa selve Tankegangen, kan man gjerne gjøre Indrømmelser, og der vil saaledes ikke være Noget til Hinder for, at vi kunne gaa den Veie, der er antydet i Betænkningen fra 1869—70, hvorefter man har tænkt sig, at